

Dr. MARTIN LUTHERI

VÄIKE

KATEKISMUS

VÖRU PRAOSTKONNA VÄLJAANNE
1934. a.

27. IV. 36.

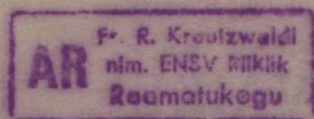
Dr. MARTIN LUTHERI

VÄIKE

KATEKISMUS

VÕRU PRAOSTKONNA VÄLJAANNE
1934. a.

268

94 544

Valter Pohlaku trükk
1934. a.

Meie ristiusu-õpetuse viis peatükki.

Esimene peatükk.

Jumala kümme käsku.

Esimene käsk.

Mina olen Issand, sinu Jumal. Ärgu sul mitte olgu teisi jumalaid minu kõrval.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja temale lootma.

Teine käsk.

Ära mitte võta Issanda, oma Jumala, nime ilma asjata suhu, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes tema nime kurjasti pruugib.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie tema nime juures ei nea, ei vannu, ei lausu, ei valeta ega peta; vaid et meie teda kõiges hädas appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käsk.

Pühitse pühapäeva!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ega Jumala sõna ei põlga; vaid et meie seda pühaks peame, heal meelel kuuleme ja õpime.

Neljas käsk.

Austa oma isa ja ema, et sinu käsi hästi käiks ja sina kaua elaksid maa peal.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma vanemaid ja isandaid ei põlga ega vihasta; vaid et meie neid austame, teenime, nende sõna kuuleme, neid armsaks ja kalliks peame.

Viies käsk.

Ära mitte tapa!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese ihule ühtki kahju ega kurja ei tee; vaid et meie teda aitame ja temale head teeme kõiges ihu hädas.

Kuues käsk.

Ära mitte riku abielu!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie kasinasti ja puhtasti elame kõnedes ja tegudes, ja et igaüks armastagu ja austagu oma abikaasat.

Seitsmes käsk.

Ära mitte varasta!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese raha ja vara ei võta, ei kavala kauba ega petise tööga eneste poole ei kisu; vaid et meie tema vara ja peatoidust aitame kasvatada ja hoida.

Kahesask käsk.

Ära mitte tunnista ülekohut oma ligimese vastu!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese peale kavalasti ei valeta, teda ära ei anna, keelt ei peksta ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; vaid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme ja kõik asjad heaks kääname.

Ühesask käsk.

Ära mitte himusta oma ligimese koda!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese pärandust või koda kavallusega ei püüa ega õiguse nimel enese poole ei kisu; vaid et meie teda aitame, et tema seda enesele võiks pidada.

Kümnes käsk.

Ära mitte himusta oma ligimese naist, sulast, ümmardajat, velseid ega muud, mis tema päralt.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese naist, peret ega veiseid ära ei avatele ega vägisi ei võta; vaid et meie neid manitseme, et nemad jäävad paigale ja teevad, mis nende kohus.

Kümne käsu lõppsõna.

Mis ütleb nüüd Jumal kõigist neist käskudest ?

Tema ütleb nõnda : Mina, Issand, sinu Jumal, olen püha vihaga Jumal, kes vanemate patud nuhtleb laste kätte kolmandast ja neljandast põlvest saadik, nende kätte, kes mind vihkavad; aga nelle, kes mind armastavad ja minu käske peavad, teen mina head tuhandest põlvest saadik.

Mis see on ?

Jumal ähvardab nuhelda kõiki, kes neist käskudest astuvad üle; seepärast peame meie tema viha kartma ja mitte nende käskude vastu tegema; aga tema töötab armu ja kõike head kõigile, kes neid käske peavad; seepärast peame meie teda ka armastama, temale lootma ja hea meelega tema käsku mööda tegema.

Teine peatükk.

Püha ristiusk.

Esimene õpetus.

Loomisest.

Mina usun Jumala Isa, Kõlgevägevama taeva ja maa Looja sisse.

Mis see on ?

Mina usun, et Jumal minu ja kõik loomad on loonud, mulle ihu ja hinge, silmad, kõrvad ja kõik liikmed, mõistuse ja kõik meeled on andnud ja veel hoiab ; peale selle riided, kingad, söömise, joomise, koja, maja, naise, lapse, põllu, veised ja kõik vara, — kõik ihu ja elu tarvidust ja toidust rohkesti ja igapäev annab, ja kõige häda ning kurja eest hoiab ja kaitseb ;

ja seda kõik teeb tema isalikust jumalikust armust ja heldusest, ja mitte sellepärast, et mina seda väärt ehk teeninud olen.

Selle eest on minu kohus teda kiita, tänada, teenida ja tema sõna kuulata. See on tõesti tõsi.

Teine õpetus.

Lunastamisest.

Mina usun Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, mele Issanda sisse, kes on saadud Pühast Valmust, ilmale toodud neitsist Maarjast, kannatanud Pontsiuse Pilaatuse all, risti löödud, surnud ja maha maetud, —

alla läinud põrguhauda, kolmandal päeval jälle üles tõusnud surnuist, üles läinud taeva, istub Jumala, oma Kõigevägevama Isa paremal käel, sealt tuleb tema kohut mõistma elavate ja surnute peale.

Mis see on ?

Mina usun, et Jeesus Kristus kui tõsine Jumal, oma Isast igavesti sündinud, ja ka tõsine inimene, neitsist Maarjast ilmale toodud, minu Issand on,

kes mind kadunud ja hukkamõistetud inimest on päästnud ja lunastanud — kõigest patust, surmast ja kuradi väest, — ei mitte kulla ega hõbedaga, vaid oma püha kalli verega ja oma ilma süüta kannatamise ja surmaga ;

et mina tema oma pidin olema, tema riigis tema all elama ja teda teenima igaveses õiguses, vagaduses ja õndsuses, nõnda kui tema on ülestõusnud surnuist, elab ja valitseb igavesti. See on tõesti tõsi.

Kolmas õpetus.

Pühitsemisest.

Mina usun Püha Vaimu sisse, üht püharistikogudust, pühade osasaamist, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igavest elu. Aamen.

Mis see on ?

Mina usun, et mina omast meelest ja väest ei või Jeesuse Kristuse, oma Issanda sisse uskuda ega tema juurde saada, — vaid Püha Vaim on mind evangeeliumi läbi kutsunud, oma andidega valgustanud ja õiges usus pühitsenud ning hoidnud;

nõnda kui tema kõike püha ristikogudust maa peal kutsub, kogub, valgustab, pühitseb ja Jeesuse Kristuse juures õige ja ainsa usu sees hoiab; sessamas ristikoguduses tema minule ja kõigile usklikele igapäev kõik patud rohkesti andeks annab,

viimsel päeval minu ja kõik surnud üles äratab ja minule kõigi usklikedega Kristuse sees igavese elu annab. See on tõesti tõsi.

Kolmas peatükk.

Püha Meie Isa palve.

• Meie Isa palve.

Meie Isa, kes sa oled taevas, pühitsetud saagu sinu nimi, sinu riik tulgu, sinu tahtmine sündigu kui taevas, nõnda ka maa peal, meie igapäevast leiba anna melle tänapäev, ja anna melle andeks meie võlad, kui meie andeks anname oma võlglastele, ja ära saada meid mitte kiatususse, vaid päästa meid ära kurjast; sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Esimesed palve sõnad.

Meie Isa, kes sa oled taevas.

Mis see on ?

Jumal tahab meid seeläbi armulikult kutsuda, et meie peame uskuma teda meie õige Isa ja meid tema õiged lapsed olevat ;

et meie julgesti ja kindla lootusega teda peame paluma, nõnda kui armsad lapsed oma armast isa paluvad.

Esimene palve.

Pühitsetud saagu sinu nimi.

Mis see on ?

Jumala nimi on küll iseenesest püha ; aga meie palume ses palves, et seda ka meie juures pühitsetaks.

Kuidas sünnib see ?

Kui Jumala sõna selgesti ja puhtalt õpetatakse ja meie ka pühasti kui Jumala lapsed seda mööda elame ; seks aita meid, armas taevane Isa.

Aga kes teistviisi õpetab ja elab, kui Jumala sõna õpetab, see ei pühitse meie seas Jumala nime ; selle eest hoia meid, armas taevane Isa.

Teine palve.

Sinu riik tulgu.

Mis see on ?

Jumala riik tuleb küll ilma meie palveta iseenesest ; aga meie palume ses palves, et ta ka meie juurde tuleks.

Kuidas sünnib see ?

Kui taevane Isa oma Püha Vaimu meile annab, et meie tema püha sõna tema armu läbi usume ja Jumala meelepärast elame, siin ajalikult ja seal igavesti.

Kolmas palve.

Sinu tahtmine sündigu kui taevas, nõnda ka maa peal.

Mis see on ?

Jumala hea ja armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palveta ; aga meie palume ses palves, et see ka meie juures sünniks.

Kuidas see sünnib ?

Kui Jumal kõike kurja nõu ja tahtmist rikub ja keelab neid, kes meid ei taha lasta Jumala nime pühitseda ega tema riiki meie juurde tulla, nagu on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine ; vaid kinnitab ja hoiab meid kindlasti omas sõnas ja usus meie otsani ; see on tema armuline ja hea tahtmine.

Neljas palve.

Meie igapäevast leiba anna melle tänapäev.

Mis see on ?

Jumal annab igapäevast leiba küll ilma meie palveta, ka kõigile kurjadele inimestele ; aga meie palume ses palves, et tema meile seda annaks mõista ja tänuga vastu võtta meie igapäevast leiba.

Mis on igapäevane leib ?

Kõik, mis meie ihu toiduseks ja ülespidamiseks tarvis läheb: söömine, joomine, riided, kingad, koda, maja, põld, veised, raha, vara, vaga abikaasa, vagad lapsed, vaga pere, vagad ja truud ülemad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, aus elu, head sõbrad, truud naabrid ja muud niisugused asjad.

Viies palve.

Ja anna melle andeks meie võlad, kui meie andeks anname oma võlglastele.

Mis see on ?

Meie palume ses palves, et taevane Isa ei tahaks vaadata meie pattude peale ega nende pärast meile seda keelata, mis meie palume, sest meie pole seda väärt ega ole seda ka teeninud ; vaid et tema tahaks meile seda kõike armust anda, sest et meie igapäev palju pattu teeme ja selget nuhtlust teenime ; siis tahame meie ka südamest andeks anda ja heal meelel head teha neile, kes meie vastu eksivad.

Kuues palve.

Ja ära saada meid mitte klusatusse.

Mis see on ?

Jumal ei kiusa küll kedagi, aga meie palume ses palves, et Jumal meid tahaks hoida ja ülal

pidada, nii et kurat, maailm ja meie liha meid ei peta ega saada ebaus, meeleäraheitmise ja mõne muu suure patu ja häbi sisse;

ja kui meid seega peaks kiusatama, et meie viimselt ometi võidame ja võimust saame.

Seitsmes palve.

Vaid päästa meid ära kurjast.

Mis see on?

Meie palume ses palves kui ühel hoobil, et taevane Isa meid tahaks päästa kõiksugusest ihu- ja hinge-, varanduse- ja au-kahjust;

ja viimaks, kui meie surmatunnike tuleb, õndsas otsas meile anda ja armuga seitsinasest hädaorust enese juurde taeva võtta.

Viimased palve sõnad.

Sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Mis on aamen?

See on, et mina pean kindlasti uskuma, et taevane Isa meie palved heldesti on vastu võtnud ja kuulnud; sest et tema ise meid on käskinud nõnda paluda ja töötanud, et tema meid tahab kuulda.

Aamen, aamen, see on: jah, jah, see peab tõesti nõnda sündima.

Neljas peatükk.

Püha ristimise sakrament.

I.

Mis on ristimine?

Ristimine ei ole mitte paljas vesi, vaid on niisugune vesi, mis Jumala käsus on seatud ja Jumala sõnaga ühte pandud.

Mis Jumala sõna see on?

Nagu meie Issand Jeesus Kristus ütleb Matteuse raamatu viimses peatükis: **Minge ja tehke jüngriks kõik rahvad, neld ristides Isa ja Poja ja Püha Valmu nime sisse.**

Mis annab ehk saadab ristimine?

Tema saadab pattude andeksandmist, päästab ära surmast ja kuradist ning annab igavese õndsuse kõigile, kes seda usuvad, nõnda kui Jumala sõnad ja töötused kuulutavad.

Missugused on need Jumala sõnad ja töötused?

Nagu meie Issand Jeesus Kristus ütleb Markuse raamatu viimses peatükis: **Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, seda peab hukka mõisteta.** (16, 16).

II.

Kuidas võib vesi nii suuri asju teha?

Vesi ei tee seda tõesti mitte, vaid Jumala sõna, mis veega ja vee juures on, ja usk, mis sedasama Jumala sõna vee sees usub;

sest ilma Jumala sõnata on vesi paljas vesi ja ei mitte ristimine; aga Jumala sõnaga on ta ristimine, see on elu vesi, täis armu, ja uuesündimise pesemine Püha Vaimu sees;

kuidas püha Paulus ütleb Tiituse raamatu kolmandas peatükis: **Jumal on meld õndsaks teinud uuesündimise pesemise läbi ja Püha Vaimu uuendamise läbi, keda tema on välja valanud meie peale rohkesti Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija läbi, et meie, tema armu läbi õlgeks tehtud, igavese elu pärljaiks pidime saama lootuse järgi: see on ustav sõna.**

Mis tähendab niisugune veeristimine ?

See tähendab, et vana Aadam meie sees peab igapäevase kahetsemise ja patust pöördumise läbi ära uputatama ja surema kõigi pattude ja kurjade himudega,

ja et igapäev peab jälle ette tulema ja üles tõusma see uus inimene, kes õiguses ja puhtuses Jumala ees peab igavesti elama.

Kus on see kirjutatud ?

Püha Paulus ütleb omas Rooma rahvale kirjutatud raamatus, kuuendas peatükis :

Meie oleme Kristusega maha maetud ristimise läbi surma sisse,

et otsekui Kristus on üles äratatud surnuist Isa au läbi, nõnda ka meie peame uues elus külma.

Viies peatükk.

Püha altari sakrament.

I.

Mis on altari sakrament ?

See on meie Issanda Jeesuse Kristuse tõsine ihu ja veri, leiva ja viina all meile, ristirahvale, süüa ja juua, Kristuse enese seatud.

Kus on see kirjutatud ?

Nõnda kirjutavad pühad evangelistid Matteus, Markus, Luukas ja püha Paulus :

Meie Issand Jeesus Kristus, sel ööl, kui teda ära anti, võttis leiva, tänas, murdis ja andis oma jüngritele ning ütles: võtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse, seda tehke minu mälestuseks.

Selsamal kombel võttis tema ka karika pärast õhtusöömaega, tänas ja andis oma

jüngritele ning ütles: võtke jooge kõik sealt seest; seesinane karikas on uus seadus minu veres, mis tele eest ära valatakse pattude andeksandmiseks; seda tehke, nii mitu korda, kui tele sest joote, minu mälestuseks.

II.

Mis kasu on meil seesugusest söömisest ja joomisest?

Seda näitavad meile need Kristuse sõnad: **mis tele eest antakse ja ära valatakse pattude andeksandmiseks**; see on, et meile sakramendis pattude andeksandmist, elu ja õndsust nende sõnade läbi antakse; sest kus on pattude andeksandmine, seal on ka elu ja õndsus.

III.

Kuidas võib ihulik söömine ja joomine niisuguseid suuri asju teha?

Söömine ja joomine ei tee seda tõesti mitte, vaid need Kristuse sõnad: **mis tele eest antakse ja ära valatakse pattude andeksandmiseks**; need sõnad on ihuliku söömise ja joomise juures ülem asi sakramendis, ja kes neid sõnu usub, sel on, mis nemad tunnistavad: pattude andeksandmine.

IV.

Kes võtab ausasti selle sakramendi vastu?

Paastuda ja ihu poolest ennast valmistada on üks kaunis välispidine komme; aga sel on see õieti ja hästi valmistatud, kes neid sõnu usub: **mis tele eest antakse ja ära valatakse pattude andeksandmiseks**; aga kes neid sõnu ei usu või kaksipidi mõtleb, see pole mitte väärt ega hästi valmistatud, sest see sõna „**tele eest**“ nõuab selgeid usklikke südameid.

Piiblisalmid.

Kõik püha kiri on Jumala Vaimust sisse antud.

2. Tim. 3, 16.

I. peatükk.

Sina pead Issandat, oma Jumalat, armastama kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest. Seesama on esimene ja suur käsusõna. Aga teine on selle sarnane: Sina pead oma ligimest armastama kui iseennast. Neis kahes käsusõnas on kõik käsk ja prohvetid koos.

Matteus 22, 37—40.

Esimene käsk.

Veereta Jehoova peale oma teed ja looda tema peale, küll tema toimetab kõik hästi.

Taaveti 1. 37, 5.

Teine käsk.

Mina ütlen teile, et inimesed peavad aru tegema kohtupäeval igast ühest tühjast sõnast, mis nemad on rääkinud.

Matteus 12, 36.

Kolmas käsk.

Õndsad on need, kes Jumala sõna kuulevad ja seda tallele panevad.

Luukas 11, 23.

Neljas käsk.

Mina ja minu pere meie tahame Jehoovat teenida.

Viies käsk.

Armastage oma vihamehi, õnnistage neid, kes teid ära vannuvad, tehke head neile, kes teid vihkavad ja paluge nende eest, kes teile liiga teevad ja teid taga kiusavad, et teie võiksite saada oma Isa lapsiks, kes taevas on.

Matteus 5, 44—45.

Kuues käsk.

Eks teie ei tea, et teie ihu on püha Vaimu tempel? Sellepärast austage Jumalat oma ihus ja oma vaimus, mis Jumala päralt on.

I Kor. 6, 19—20.

Seitsmes käsk.

See on Jumala tahtmine, et ükski ei tee ülekohut ega peta oma venda, seepärast et Issand on kättemaksja kõigi nendesinaste asjade pärast.

I Tess. 4,6.

Kaheksas käsk.

Aga mis sa pinda näed venna silmas, aga palki oma silmas ei pane sa mitte tähele. Oh sina salalik! Kisu esiti palk omast silmast välja, ja siis seletad sina pinda välja kiskuda oma venna silmast.

Matt. 7, 3, 5.

Üheksas ja kümnes käsk.

Loo mulle, Jumal, puhas süda ja uuenda mu sees kindel vaim.

Taaveti 1. 51, 12.

Kümne käsu lõppsõna.

Jehoova heldus on igavesest ajast igavesti nende peal, kes teda kardavad, ja tema õigus jääb lastelastele, neile, kes tema seadust peavad.

Taav. I. 103, 17, 18.

II. peatükk.

Esimene õpetus.

Usk on kindel lootus nende asjade peale, mida veel oodatakse, ja nende asjade märguandmine, mis ei nähta.

Ebr. 11, 1.

Jumal on Vaim, ja kes teda kummardavad, need peavad vaimus ja tões kummardama.

Joh. 4, 24.

Teine õpetus.

Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, vaid et igavene elu temal peab olema.

Joh. 3, 16.

Vaata, see on Jumala Tall, kes maailma patud ära kannab.

Joh. 1, 29.

Jeesuse Kristuse, Jumala Poja, veri teeb meid puhtaks kõigest patust.

1. Joh. 1, 7.

Kolmas õpetus.

Ükski ei või Jeesust Issandaks nimetada, kui aga Püha Vaimu läbi.

1. Kor. 12, 3.

Täna, kui teie tema häält kuulete, siis ärge tehke eneste südameid mitte kõvaks.

Ebr. 3, 7.

Surm on patu palk, aga igavene elu on Jumala armuand Kristuse Jeesuse, meie Issanda sees. Room. 6, 23.

Kristus on minu elu ja surm mu kasu. Ma himustan siit lahkuda ja Kristusega olla.

Vilip. 1. 21, 23.

III. peatükk.

Paluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama. Sest igaüks, kes palub, see saab ja kes otsib, see leiab ja kes koputab, sellele tehakse lahti.

Matteus 7, 7—8.

IV. ja V. peatükk.

Sest teie olete kõik Jumala lapsed usu läbi Kristuse Jeesuse sees. Sest nii mitu kui teid Kristuse sisse on ristitud, need on endid ka Kristusega ehitanud.

Kal. 3. 26, 27.

Laske lapsukesed minu juurde tulla, ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste päralt on Jumala riik.

Mark. 10, 14.

Õnnistatud karikas, mis meie õnnistame, üks see ole Kristuse vere osasaamine? Leib, mis meie murrame, üks see ole Kristuse ihu osaksaamine.

I Kor. 10, 16.

Aga inimene katsugu iseennast läbi, ja nõnda söögu tema sest leivast ja joogu selle karika seest. Sest kes kõlvatumalt sööb ja joob, see sööb ja joob iseenelele nuhtlust, sest et tema ei tee vahet Issanda ihu vahel.

I Kor. 11. 28, 29.

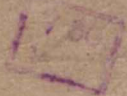
Üks kindel linn ja varjupaik On meie Jumal
taevas, Ta hoiab meid kui kilp ja mõõk,
Ta aitab kõiges vaevas. Küll vana vaenlane On
väga vihane, Suur vägi, kavalus On tema tuge-
vus: Ei ole tema sarnast.

Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea
lõpnud. Üks mees on võitlemisele Meil' Isast
appi tulnud. Kas tunned seda meest? Ta nimi:
Jeesus Krist! See Issand suurest väest, See
ainus Jumal tõest, Võit talle peab jääma!

Kui oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid
meid neelda, Ei karda meie kedagi, Eks Jumal
või neid keelda? Maailma vürstil veel Küll tige
viha meel, Ei siiski võimust tal, Sest ta on
kohtu all, Üks sõna rõhub teda!

Eks meile sõna seisma jää, Ehk turtsugu
nad vihast? Ei Jeesu kirik hukka läe, Mis
alustud ta Vaimust. Kui võtvad meie käest Au,
ihu, last ja naist: Et mingu igavest! Ei saa
nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma!

Dr. Martin Luther.

, M.